

EPPO un ES tiesu iestāžu sadarbības instrumenti

Sadarbība ar *EPPO* decentralizētā līmenī –
mācību materiāli prokuroriem un izmeklētājtiesnešiem

Programmas “Tiesiskums” laikposmam no 2014. gada līdz 2020. gadam
līdzfinansējums

PĀRSKATS

I. ES TIESU IESTĀŽU SADARBĪBAS INSTRUMENTI

- Savstarpēja atzišana un savstarpēja uzticība

II. ES TIESU IESTĀŽU SADARBĪBAS INSTRUMENTI UN *EPPO*: KĀ TAS DARBOJAS?

- Savstarpēja atzišana un ne tikai

ES TIESU IESTĀŽU SADARBĪBAS INSTRUMENTI

TIESU IESTĀŽU SADARBĪBA KRIMINĀLLIETĀS (LESD 82.-86. pants)

...Pamatojas uz tiesas spriedumu un lēmumu **savstarpējas atzīšanas principu**.

= kompetentas vienas dalībvalsts iestādes izdotu tiesas nolēmumu ir jāatzīst un jāīsteno citas dalībvalsts iestādei tā, it kā tas būtu iekšējais nolēmums

= izņemot gadījumus, kad pastāv ierobežoti atteikuma pamati

= šis princips ir balstīts uz **savstarpēju uzticību** starp tiesu iestādēm / tiesu sistēmām un pieņemumu par Savienības tiesību aktu un it īpaši Savienības tiesību aktos paredzēto pamattiesību ievērošanu

ES TIESU IESTĀŽU SADARBĪBAS INSTRUMENTI

2000. gada 29. maija Konvencija par Eiropas Savienības dalībvalstu savstarpēju palīdzību krimināllietās

Padomes pamatlēmums 2002/465/TI (2002. gada 13. jūnijs) par kopējām izmeklēšanas grupām (KIG)

1. Padomes pamatlēmums 2002/584/JHA (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm

Padomes pamatlēmums 2003/577/TI (2003. gada 22. jūlijs) par to, kā Eiropas Savienībā izpilda īpašuma vai pierādījumu iesaldēšanas rīkojumus

Padomes pamatlēmums 2005/214/TI (2005. gada 24. februāris) par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz finansiālām sankcijām

Padomes pamatlēmums 2006/783/TI (2006. gada 6. oktobris) par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu konfiskācijas rīkojumiem

Padomes pamatlēmums 2008/909/TI (2008. gada 27. novembris) par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz spriedumiem krimināllietās, ar kuriem piespriesti brīvības atņemšanas sodi vai ar brīvības atņemšanu saistīti pasākumi

Padomes pamatlēmums 2008/675/TI (2008. gada 24. jūlijs) par Eiropas Savienības dalībvalstīs pieņemtu spriedumu ņemšanu vērā jaunā kriminālprocesā

Padomes pamatlēmums 2008/947/TI (2008. gada 27. novembris) par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu tādiem spriedumiem un probācijas lēmumiem, kuri paredzēti probācijas pasākumu un alternatīvu sankciju uzraudzībai

ES TIESU IESTĀŽU SADARBĪBAS INSTRUMENTI

Padomes pamatlēmums 2009/315/TI (2009. gada 26. februāris) par organizatoriskiem pasākumiem un saturu no sodāmības reģistra iegūtas informācijas apmaiņai starp dalībvalstīm

Padomes pamatlēmums 2009/829/TI (2009. gada 23. oktobris), ar ko attiecībās starp Eiropas Savienības dalībvalstīm savstarpējas atzīšanas principu piemēro lēmumiem par uzraudzības pasākumiem kā alternatīvu pirmstiesas apcietinājumam

Padomes pamatlēmums 2009/948/TI (2009. gada 30. novembris) par jurisdikcijas īstenošanas konfliktu novēršanu un atrisināšanu kriminālprocesā

2011/99/ES: Direktīva (2011. gada 13. decembris) par Eiropas aizsardzības rīkojumu

2. 2014/41/ES: Direktīva (2014. gada 3. aprīlis) par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu krimināllietās

3. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1805 (2018. gada 14. novembris) par iesaldēšanas rīkojumu un konfiskācijas rīkojumu savstarpējo atzīšanu

ES TIESU IESTĀŽU SADARBĪBAS INSTRUMENTI

= Garš saraksts:

- Instrumenti vēl pirms Lisabonas līguma (pamatlēmumi)
- Instrumenti pēc Lisabonas līguma (direktīvas/regulas)

MAINĀMA ĢEOMETRIJA: Pēc Lisabonas līguma Apvienotā Karaliste, Īrija un Dānija nepiedalās pasākumos Tieslietu un iekšlietu jomā. (Lisabonas līguma 21. un 22. protokols) Apvienotajai Karalistei un Īrijai ir iespēja piedalīties pasākumos pēc izvēles

= Visatbilstīgākie dalībvalsts instrumenti attiecībā uz *EPPO*?: EAO (EIR / Regula par iesaldēšanu un konfiskāciju)

ES TIESU IESTĀŽU SADARBĪBAS INSTRUMENTI UN *EPPO*

KĀ TAS DARBOJAS?

SAVSTARPĒJA ATZĪŠANA UN NE TIKAI

EPPO = PARADIGMU MAIŅA iesaistītajām dalībvalstīm (pašlaik 22: Austrija, Beļģija, Bulgārija, Horvātija, Kipras Republika, Čehijas Republika, Igaunija, Somija, Francija, Vācija, Grieķija, Itālija, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Slovēnija un Spānija)

- Vairs nav tiesu iestāžu sadarbība starp dažādu dalībvalstu tiesu iestādēm, bet gan vienota prokuratūra, kas ir organizēta centrālā līmenī ar decentralizētu struktūru, kura darbojas iesaistītajās valstīs.
  - = Delegētie prokurori (EDP), kuri atrodas savās dalībvalstīs, veic izmeklēšanu *EPPO* vārdā
  - = EDP cieši sadarbojas, viens otram palīdzot un regulāri apspriežoties pārrobežu lietās
- Vairs nav savstarpēja atzīšana, bet gan “uzdošana” = EDP, kurš nodarbojas ar lietu, uzdod izmeklēšanas pasākumus asistējošajam EDP, kurš atrodas dalībvalstī, kurā tie ir jāveic

SAVSTARPĒJA ATZĪŠANA UN NE TIKAI

EPPO pārrobežu lietās:

Attiecībā uz iesaistītajām dalībvalstīm: iespējama tiešā prasība visās iesaistītajās dalībvalstīs (piem., koordinēt savu rīcību, veicot izmeklēšanas darbības, iesaldēt aktīvus vairākās valstīs, apmainīties ar informāciju).

= EDP, kurš nodarbojas ar lietu, nodod pasākumus asistējošam EDP citās dalībvalstīs. Nav nepieciešami *ad hoc* KIG vai savstarpējas tiesiskās palīdzības pieprasījumi

= Taču ir jāizmanto EAO, lai nodotu tādu personu, kas neatrodas dalībvalstī, kurā atrodas EDP, kurš nodarbojas ar lietu (33. pants)

= Var izmantot savstarpējo atzīšanu / savstarpēju tiesisko palīdzību, ja asistējošajam EDP uzdotais pasākums nepastāv pilnīgi iekšējā situācijā, bet būtu pieejams pārrobežu situācijā (31. panta 6. punkts)

Attiecībā uz neiesaistītajām dalībvalstīm / trešām valstīm

= Joprojām būs nepieciešami savstarpējās atzīšanas / savstarpējas tiesiskās palīdzības instrumenti, un nav skaidrs, vai neiesaistītās dalībvalstis / trešās valstis atzīs *EPPO* saskaņā ar jau esošo tiesisko regulējumu

SAVSTARPĒJA ATZĪŠANA UN NE TIKAI

EPPO izmeklēšanas iesaistītajās dalībvalstīs: Kā tas darbojas?

31. pants Pārrobežu izmeklēšanas:

EDP, kurš nodarbojas ar lietu, uzdod izmeklēšanas pasākumu EDP, kas atrodas dalībvalstī, kurā šis pasākums ir jāveic.

Ja saskaņā ar asistējošā EDP dalībvalsts tiesību aktiem ir vajadzīga tiesas atļauja, viņš šādu atļauju saņem saskaņā ar minētās dalībvalsts tiesību aktiem.

Ja asistējošā EDP dalībvalsts tiesību aktos nav prasīta tiesas atļauja, bet EDP dalībvalsts tiesību aktos, kurš nodarbojas ar lietu, ir prasīta, to saņem pēdējais minētais EDP.

Ja uzdots pasākums nepastāv pilnīgi iekšējā situācijā, bet būtu pieejams pārrobežu situācijā, uz kuru attiecas instrumenti par savstarpēju atzīšanu vai pārrobežu sadarbību, EDP var izmantot šādus instrumentus.

SAVSTARPĒJA ATZĪŠANA UN NE TIKAI

Visattiecīgākie ES instrumenti par savstarpēju atzīšanu: EIR — Eiropas izmeklēšanas rīkojums

- Tiesas lēmums, ko izdevusi vai apstiprinājusi kādas dalībvalsts tiesu iestāde, lai panāktu, ka kādā citā dalībvalstī veic vienu vai vairākus konkrētus izmeklēšanas pasākumus, lai iegūtu pierādījumus
- Attiecas uz visām dalībvalstīm, izņemot Īriju un Dāniju
- Visu veidu izmeklēšanas pasākumi (izņemot KIG izveidi)
- Konkrēti noteikumi par: apcietināto personu pārvešanu uz laiku, nopratināšanu ar video vai telefonsakaru konferences palīdzību, finanšu vai bankas informācijas iegūšana, kontrolētām piegādēm un slēptām izmeklēšanām, telesakaru pārtveršanu, sākotnējiem pasākumiem.
- Nosaka atzīšanas termiņu (30 dienas) un izpildes termiņu (90 dienas)

SAVSTARPĒJA ATZĪŠANA UN NE TIKAI

Visattiecīgākie ES instrumenti par savstarpēju atzīšanu: EIR — Eiropas izmeklēšanas rīkojums

Izdevējiestāde

- Atzīst atbilstīgi tādiem pašiem nosacījumiem kā tad, ja pasākumu būtu prasījusi kāda izpildvalsts iestāde (izņemot neatzīšanas/nepildīšanas pamatus)
- Ievēro formalitātes/procedūras, ko nepārprotami norādījusi izdevējiestāde, ja vien tās nav pretrunā tās tiesību pamatprincipiem
- Jāizmanto cits pasākums, ja EIR norādītais pasākums izpildvalsts tiesību aktos nav paredzēts / nebūtu izmantojams līdzīgā vietējā lietā / ar to iespējams panākt tādu pašu rezultātu, kā pielietojot līdzekļus, kas rada mazāku iejaukšanos

SAVSTARPĒJA ATZĪŠANA UN NE TIKAI

Visattiecīgākie ES instrumenti par savstarpēju atzīšanu: Regula par iesaldēšanas un konfiskācijas rīkojumiem (piemēro no 2020. gada 19. decembra)

= izpilde, nepārbaudot abpusējās sodāmības krāpšanu un citus FIA nodarījumus, kuri izdošanas valstī ir sodāmi ar brīvības atņemšanu, kuras maksimālais ilgums ir vismaz trīs gadi

= izdevējiestāde nosūta iesaldēšanas/konfiskācijas apliecību izpildiestādei

= izpilde (tostarp īpašuma pārvalde un rīcība ar to), ko reglamentē izpildes valsts tiesību akti

SAVSTARPĒJA ATZĪŠANA UN NE TIKAI

EPPO izmeklēšana iesaistītajās dalībvalstīs: kā tas darbojas?

31. pants pants Uzdoto pasākumu izpilde:

Asistējošā EDP dalībvalsts tiesību akti, taču ievērojot formalitātes/procedūras, ko nepārprotami norādījis EDP, kurš nodarbojas ar lietu, ja vien tās nav pretrunā tā valsts tiesību pamatprincipiem

31. pants pants Pirmstiesas apcietināšana un pārrobežu nodošana:

Ja ir jāaiztur vai jānodod tāda persona, kas neatrodas dalībvalstī, kurā atrodas Eiropas deleģētais prokurors, kurš nodarbojas ar lietu, minētais prokurors izdod vai lūdz minētās dalībvalsts kompetento iestādi izdot Eiropas apcietināšanas orderi

SAVSTARPĒJA ATZĪŠANA UN NE TIKAI

Visattiecīgākie ES instrumenti par savstarpēju atzīšanu: EAO – Eiropas apcietināšanas orderis

Visveiksmīgākais savstarpējas atzīšanas instruments (joprojām), kas ir aizvietojis tradicionālās konvencijas par izdošanu valstu starpā

Saskaņā ar pieejamo dalībvalstu sniegto statistiku, kas ir apkopota par 2005.–2018. gadu, kopumā tika izdoti 185 575 EAO, no kuriem 56 298 tika izpildīti.

EAO ir tiesas nolēmums, ko izsniedz dalībvalsts, lai cita dalībvalsts apcietinātu un nodotu pieprasīto personu kriminālvajāšanas veikšanai vai lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, vai arī lai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli

PĒDĒJĀ VIKTORĪNA – PĀRBAUDI SAVAS ZINĀŠANAS

Lai iesaistītajā dalībvalstī, kas nav EDP, kurš nodarbojas ar lietu, valsts, veiktu meklēšanu un izņemšanu gadījumā, ja saskaņā ar EDP, kurš nodarbojas ar lietu, dalībvalsts tiesību aktiem tādām pasākumiem nav prasīta tiesas atļauja ...

A) EDP, kurš nodarbojas ar lietu, vajadzēs izdot EIR

B) Asistējošajam prokuroram savā valstī bez papildu atļaujām tieši veiks meklēšanu un izņemšanu, ko ir uzdevis prokurors, kurš nodarbojas ar lietu

C) Asistējošais prokurors tieši veiks meklēšanu un izņemšanu, ko viņa valstī ir uzdevis prokurors, kurš nodarbojas ar lietu, taču viņam būs nepieciešams saņemt tiesas atļauju, ja tāda ir prasīta tā valsts tiesību aktos

---

Paldies par
jūsu uzmanību!

WWW.EUROPEAN.LAW